

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018 2500
EA DEN HAAG

Datum 4 juni 2021

Onderwerp Aanbieding WODC-rapport "Tweede verkennende studie liquidaties"

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
3752134

Bijlage
1

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

In 2017 heeft het WODC een verkennende studie uitgevoerd met als doel meer zicht te krijgen op de ontwikkelingen rond het fenomeen liquidaties. Om de bevindingen uit deze eerste studie te actualiseren, heeft het WODC nu een vervolgstudie uitgevoerd naar nieuwe trends en ontwikkelingen rond liquidaties. Hierbij bied ik uw Kamer deze vervolgstudie aan.

Bevindingen

De vervolgstudie is in belangrijke mate gebaseerd op interviews met sleutelinformanten uit het opsporingsveld. Er is hierbij primair gekeken naar

nieuwe trends en ontwikkelingen op het terrein van liquidaties, ten opzichte van de studie uit 2017. Enkele opvallende bevindingen zijn:

- Het beeld van de achtergrond van liquidaties kan nader worden ingevuld, op basis van inzichten uit gekraakte pgp-berichten.
Het element van wraak en intimidatie wordt vaker door de geïnterviewden genoemd als achtergrond van liquidaties, in plaats van het beeld van liquidaties als uiterste middel om (zakelijke) conflicten te beslechten.
- In de vorige studie werd de grove en slordige werkwijze bij liquidaties in belangrijke mate toegeschreven aan gebreken in de uitvoering door de schutters zelf. De vervolgstudie nuanceert dit beeld, en constateert dat de werkwijze en opstelling van opdrachtgevers hier evenzeer een rol in lijken te spelen. Aansturing op afstand en een schijnbaar grote onverschilligheid ten opzichte van mensenlevens dragen beide bij aan een toename van excessief geweld.
- Enkele geïnterviewden uiten hun zorg over de criminele kopstukken die inmiddels gedetineerd zitten, en de risico's op aansturing van liquidaties vanuit detentie.
- Hoewel het rapport zich vooral richt op kwalitatieve uitspraken over de aard van liquidaties, bevat het rapport ook een overzicht van het aantal liquidaties sinds 2000. Het aantal liquidaties in Nederland schommelt sinds het jaar 2000 gemiddeld tussen de twintig en dertig per jaar, maar is in de afgelopen jaren gedaald: naar achttien liquidaties in 2019 en verder dalend naar tien liquidaties in 2020. De cijfers voor 2021 zijn niet in deze studie betrokken.

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**

Datum
13 januari 2022

Ons kenmerk3752134

Beleidsreactie

De beide WODC-studies naar liquidaties hebben een verkennend karakter en zijn hoofdzakelijk gebaseerd op kennis, ervaringen en inschattingen van politie- en justitiefunctionarissen die belast zijn met de opsporing en vervolging van liquidaties. Dit rapport biedt daarmee waardevolle inzichten die vooral voor de opsporing en vervolging van liquidaties van belang zijn. De inzichten uit deze studie sluiten ook aan bij de aanpak op andere vlakken: zo wordt het risico op aansturing vanuit detentie reeds langer erkend, en heeft de vorige minister voor Rechtsbescherming op 22 november 2021 uw Kamer reeds geïnformeerd over een pakket aan maatregelen om voortgezet crimineel handelen vanuit detentie tegen te gaan en de veiligheid tijdens berechting en detentie te verhogen.¹ Een deel van die maatregelen is gebaseerd op ervaringen in Italië. De zorgen die in deze studie worden aangehaald onderschrijven nogmaals het belang van deze aanpak. Ook kunnen de inzichten benut worden bij de versterking van de weerbaarheid van togadragers, journalisten en lokaal bestuur, zoals beschreven in de brief van 4 oktober.² In de voortgangsbrief van 17 december is al aangegeven dat er onderling ervaringen en best practices worden gedeeld om de weerbaarheid van rechters, officieren, advocaten en journalisten structureel te versterken.³ De inzichten uit deze studie zullen daar ook hun plaats in krijgen.

Het periodieke karakter van de studie zorgt ervoor dat aantallen en ontwikkelingen van liquidaties over de jaren heen in beeld blijven. Het bestrijden van liquidaties en het excessieve geweld dat daarbij gebruikt wordt, speelt ook voor mij een belangrijke rol bij de brede aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit; goed zicht op dit fenomeen is dan ook onontbeerlijk.

De inzichten uit deze rapportage worden in de komende periode betrokken bij de nadere uitwerking van maatregelen in het kader van de aanpak van ondermijning, zoals geschetst in het coalitieakkoord. De bevindingen vormen een bevestiging van de dreiging die van georganiseerde criminaliteit uitgaat en de harde, realistische en effectieve aanpak die dit kabinet voorstaat.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

D. Yeşilgöz-Zegerius

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**

Datum
13 januari 2022

Ons kenmerk3752134

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2021-2022, 29911, nr. 339

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2021-2022, 29911, nr. 329

³ Kamerstukken II, vergaderjaar 2021-2022, 29911, nr. 337